

Evaluatie gewijzigde afvalinzameling 2019

Inhoudsopgave

SAMENVATTING	3
2 SITUATIE	4
2.1 HUIDIG GEMEENTELIJK BELEID	4
2.2 KWALITATIEVE EN KWANTITATIEVE DOELEN	4
2.3 BELEIDSONTWIKKELINGEN.....	5
3 RESULTAAT	7
3.1 DOELSTELLING RESTAFVAL OP KOERS.....	7
3.1.1 <i>Fijn restafval afgenomen</i>	7
3.1.2 <i>Grondstoffen in de wijk en aan huis op orde</i>	9
3.1.3 <i>Grof restafval afgenomen</i>	10
3.2 KWALITEIT VAN DE GRONDSTOFFEN OP ORDE	11
3.3 AFVALSCHEIDING IS 82% IN 2019.....	12
4 SERVICE	13
4.1 MELDINGEN GENORMALISEERD.....	13
4.2 DUMP, NAASTPLAATSINGEN EN ZWERFAFVAL: EXTRA DOOR AFKEUR PMD-ZAKKEN	13
4.3 CONTAINERWISSELINGEN.....	14
4.4 EVALUATIE GFT	14
5 CIRCULAIRE ECONOMIE	16
5.1 KRINGLOOPPLATFORM MEIERIJSTAD.....	16
5.2 INZAMELPROEF VOOR TEXTIELSORTEERCENTRUM (TSC).....	16

Samenvatting

Op 21 september 2017 heeft de gemeenteraad van Meierijstad de volgende doelen vastgesteld:

- Maatschappelijk doel:
Het stimuleren van de circulaire economie op lokaal niveau.
- Bestuurlijk doel:
Het tenminste behalen van de VANG*-doelstellingen.
- Beleidsmatig doel:
Het harmoniseren van het afvalbeleid voor Meierijstad tegen zo laag mogelijke kosten en zo hoog mogelijk serviceniveau.

* Van Afval Naar Grondstof-doelstellingen zoals in Rijksbeleid is omschreven.

Stip op de horizon; Circulaire economie

In de ogen van de gemeente is een circulaire economie een maatschappij met gesloten productkringlopen waar zo gelijkwaardig mogelijke kansen worden geschapen voor iedereen in een zo gezond, schoon en lokaal mogelijke omgeving.

Met dit vertrekpunt heeft de gemeente als eerste stap naar de circulaire economie vanuit het sociaal en openbaar domein (grondstoffen) het initiatief genomen voor het vormen van een platform met kringloopbedrijven, welzijnsorganisaties en de sociaal werkbedrijven IBN en WSD-groep. Verder is een proef uitgevoerd met het sociaal inzamelen, sorteren en verkopen van textiel via IBN en WSD-groep. Het tussenresultaat is meer beschut werk en een hoger ingezamelde kwantiteit (+30%) met hoogwaardige afzet van textiel uit Meierijstad.

Harmonisering uitgevoerd

Op 1 januari 2019 zijn alle verschillen in inzamelsystemen van de gemeente Meierijstad geharmoniseerd en is gelijktijdig een wijziging van de inzamel-service aan huis doorgevoerd. De wijziging betreft vooral een verlaging van de inzamel-service aan huis voor restafval (van 26 naar 13 maal ledigen) en verhoging van de inzamel-service aan huis voor GFT (van 26 maal betaald aanbieden naar 52 maal kosteloos aanbieden). De harmonisering van milieustraten heeft ook geleid tot een nieuw tariefstelsel, waarbij de weegbruggen in Sint-Oedenrode en Veghel buiten gebruik moesten worden gesteld.

VANG-doelstellingen op koers

De doelstelling voor 2020 en het behaald resultaat in 2017, 2018 en 2019 zijn als volgt.

	realisatie			doel
	2017	2018	2019	2020
Kg/p/j restafval	137	136	76	81
Afvalscheiding	71%	71%	82%	81%

De verdere voornaamste aandachtspunten zijn:

- In vergelijking met gemeenten met het minste restafval schuift Meierijstad van de 99ste naar de 32ste positie van de 355 Nederlandse gemeenten.
- Met gemiddeld 5,6 aangeboden minicontainers met restafval per huishouden is 35% minder aangeboden in 2019 ten opzichte van 2017.
- Alle grondstoffen zijn met 33 kg/p/j toegenomen in 2019 ten koste van restafval.
- De bovengrondse verzamelcontainers voor restafval veroorzaken gemiddeld 219 kg/p/j restafval voor 900 huishoudens.
- Het totale aanbod op milieustraten is met 75 kg/p/j afgenomen in 2019.
- De kwaliteit van de grondstoffen acceptabel tot zeer goed is, maar GFT in de hoogbouw vergt een kwaliteitsslag.
- De totale hoeveelheid huishoudelijk afval is met 43 kg afgenomen tot 427 kg/p/j in 2019.

2 Situatie

Een evaluatie van een wijziging in dienstverlening geeft een terugblik. Deze is hoofdzakelijk gericht op het raadsbesluit van 21 september 2017. De ontwikkelingen in de afvalinzameling gaan echter snel. Daarom wordt deze evaluatie aangevuld met een beschrijving van andere genomen maatregelen en ook voorzien van enige *cursief geplaatste reflectieve tekstblokken*.

2.1 Huidig gemeentelijk beleid

In het document Mijlpalen van Meierijstad is de volgende passage opgenomen over afval;

We formuleren een ambitieuze doelstelling op het gebied van circulaire economie: hergebruik van grondstof en afvalscheiding. We stimuleren en belonen afvalscheiding.

In het Coalitieakkoord Meierijstad 2017-2022 zijn speerpunten op het gebied van afval als volgt benoemd;

Meierijstad heeft een ambitieuze doelstelling op het gebied van circulaire economie: hergebruik van grondstoffen en afvalscheiding. Afvalscheiding wordt gestimuleerd en beloond. De fiscale uitvoering van het afvalbeleidsplan is eenvoudig.

2.2 Kwalitatieve en kwantitatieve doelen

Op 21 september 2017 heeft de gemeenteraad hieraan nadere invulling gegeven met haar amendement tot behoud van de PD-zak en vervolgens haar besluit tot wijziging van de inzamelservice aan huis voor GFT, PD en restafval. Met deze wijziging stelde zij gelijktijdig de volgende doelen vast.

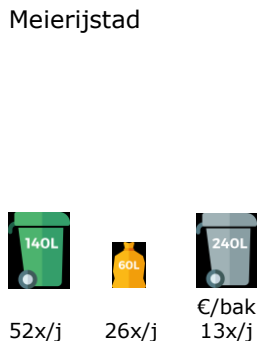
1. Maatschappelijk doel:
Het stimuleren van de circulaire economie op lokaal niveau.
2. Bestuurlijk doel:
Het tenminste behalen van de VANG-doelstellingen.
3. Beleidsmatig doel:
Het harmoniseren van het afvalbeleid voor Meierijstad tegen zo laag mogelijke kosten en zo hoog mogelijk serviceniveau.

Met het raadsbesluit is de inzamelservice als volgt gewijzigd voor PD (Plastic verpakkingen en Drankpakken), GFT (Groente-, Fruit- en Tuinafval) en restafval. De drie varianten van Diftar in de voormalige gemeenten zijn vereenvoudigd tot het model dat al in Schijndel werd toegepast.

situatie 2018

situatie 2019

Met de keuze voor wijziging van de inzamelservice zijn de hieraan gekoppelde verwachte resultaten gekoppeld voor 2020:

2020 maximaal 81 kg restafval per persoon per jaar (inclusief grof restafval)
minstens 81% afvalscheiding

Volledigheidshalve is het nuttig te vermelden dat in het keuzeproses ook de tweede VANG-doelstelling door de gemeenteraad is bekrachtigd:

2025 maximaal 30 kg restafval per persoon per jaar (inclusief grof restafval)

2.3 Beleidsontwikkelingen

Op 2 december 2015 presenteerde de Europese Commissie een actieplan voor de circulaire economie. In datzelfde jaar startte het Rijk haar VANG-programma. Sindsdien volgen de beleidsmatige ontwikkelingen in de circulaire economie elkaar snel op. Met de installatie van een nieuwe Europese Commissie is de circulaire economie zelfs tot speerpunt gemaakt; "our man on the moon moment" volgens voorzitter Ursula von der Leyen. Door middel van een Klimaatwet wil de EC ambitieuze en zware maatregelen opleggen aan de lidstaten.

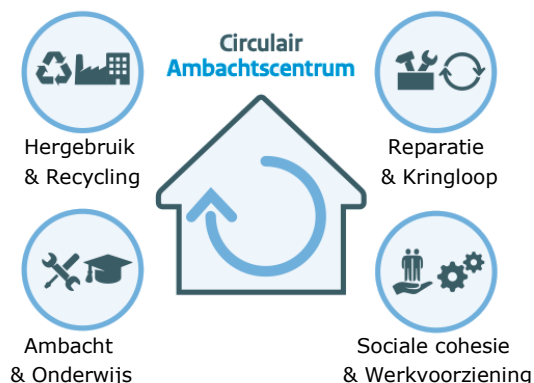
Relevant voor Meierijstad is de heldere hiërarchie voor grondstoffen die is vastgelegd in het Europese Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie 2019-2023:

- Rethink (her)overweeg of en hoe je (delen van) een product gebruikt
- Reuse gebruik (delen van) het product opnieuw
- Refurbish knap (delen van) het product weer op
- Repair onderhoud en herstel (delen van) het product
- Remanufacture maak een nieuw product van oude (delen van) producten
- Repurpose gebruik (delen van) het product voor wat anders
- Recycle gebruik materialen opnieuw
- Recover win energie en grondstoffen terug

In het lichtblauwe kader staat de prioriteitsvolgorde van de Europese Unie voor grondstoffen. De met onderbroken lijn en witte achtergrond beschreven activiteiten bieden daarbij een structurele basis voor participatietrajecten.

Als afgeleide daarvan heeft de Rijksoverheid in haar eigen uitvoeringsprogramma Circulaire Economie 2019-2023 het icoonproject "circulaire ambachtsscholen" opgenomen (zie figuur 1). Daarin wordt nadrukkelijk een koppeling gelegd met ambachtsscholen en de sociale sector in combinatie met een nauwere samenwerking tussen milieustraten, kringloopbedrijven en repair cafés. Afhankelijk van gemeentelijke keuzes is dit van grote invloed op de drie gemeentelijke milieustraten, vijf grote kringloopbedrijven, het repair café, de twee welzijnsorganisaties en twee sociaal werkbedrijven in Meierijstad.

Figuur 1. Circulair AmbachtsCentrum (CAC) zoals geschetst door de Rijksoverheid.

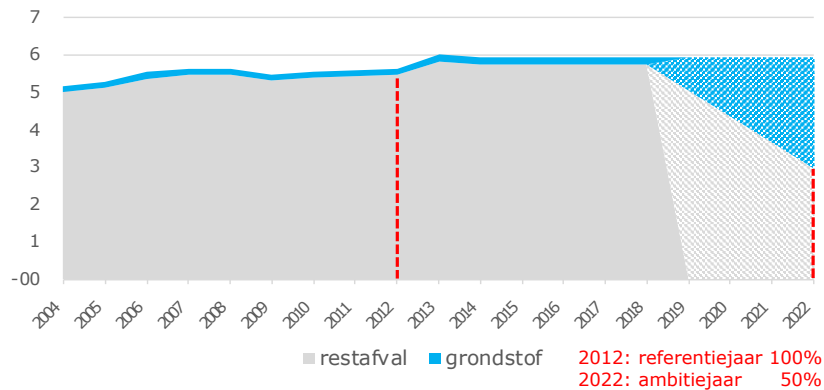

Hieronder volgen enkele relevante nationale ontwikkelingen.

Afvalscheiding bij maatschappelijke organisaties en evenementen

In het VANG-programma "Buiten" legt de Rijksoverheid de ambitie voor halvering in 2022 ten opzichte van 2012 van het KWD-afval afkomstig uit de Kantoren, Winkels en Dienstensector. De opgave voor deze sector wordt verduidelijkt in figuur 2.

Figuur 2. Ontwikkeling KWD-afval in Nederland en Rijksambitie 2022.

Hierbij is het vermeldenswaardig dat de gemeente een zorgplicht heeft voor huishoudelijk afval en het bedrijfsleven een eigen zorgplicht heeft. De gemeente biedt KWD-bedrijven de mogelijkheid tot gebruik van haar inzamelstructuur tegen betaling van een reinigingsrecht.

Van grote invloed op deze grote Rijksambitie met KWD-afval is een recente ontwikkeling is het amendement Schonis dat door de Tweede Kamer is aangenomen op de wijziging van de Wet milieubeheer op 2 april 2020. Het amendement op de wet maakt het mogelijk dat gemeenten het afval van maatschappelijke organisaties zoals scholen en kerken gescheiden in kunnen zamelen. Dit afval is vaak sterk vergelijkbaar met huishoudelijk afval. Vanwege de kleine schaal is gescheiden inzameling voor commerciële inzamelaars echter vaak niet interessant.

De Provincie, waterbedrijven en de landbouwsector van Noord-Brabant vragen gemeenten verouderde en overtollige gewasbeschermingsmiddelen gratis in te nemen op milieustraten. De aanleiding voor dit verzoek is het borgen van een goede waterkwaliteit.

Samenvattend kan worden vastgesteld dat:

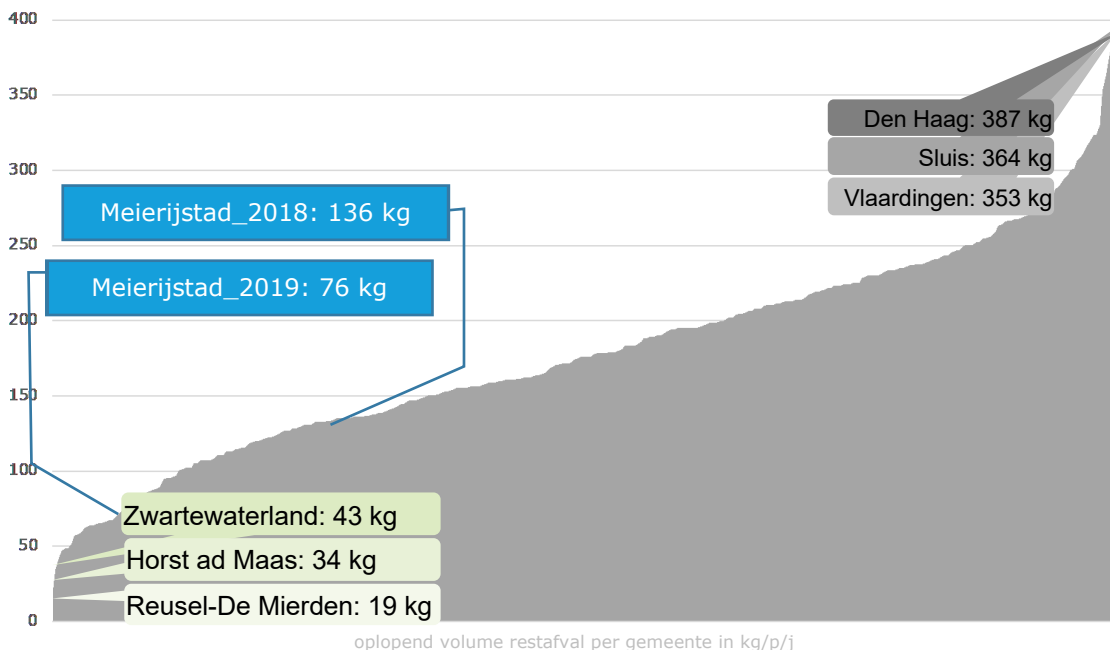
- Het gekozen inzamelsysteem vereenvoudiging van de gemeentelijke fiscale uitvoering geeft.
- Nieuwe ontwikkelingen vanuit diverse sectoren en overheidsniveaus aanvullende gemeentelijke inzet vragen.

3 Resultaat

3.1 Doelstelling restafval op koers

Met totaal 76 kg is de doelstelling van maximaal 81 kg/p/j restafval voor 2020 ruimschoots behaald in 2019. Daarmee behaalt Meierijstad in vergelijking met andere gemeenten een zeer goed resultaat. Dit is zichtbaar gemaakt in figuur 3.

Figuur 3. kg/p/j restafval van Meierijstad en Nederlandse gemeenten in 2018.

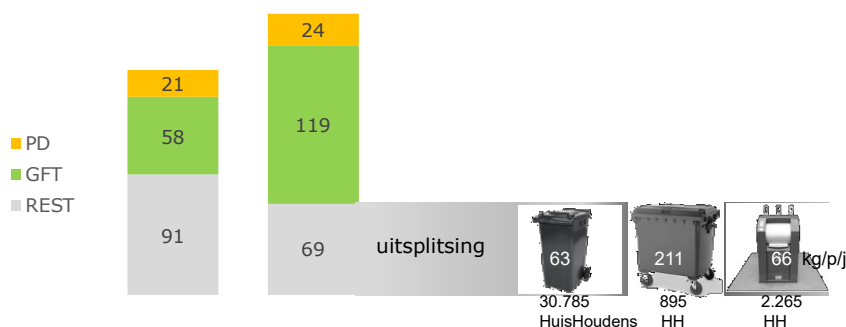

In grafiek 3 is de totale hoeveelheid restafval vermeld (al het ongesorteerd afval). Onder het voorbehoud dat overige gemeenten ongewijzigde resultaten hebben in 2019 is Meierijstad van plek 99 naar 32 gestegen. Dit resultaat bestaat fijn en grof restafval dat nader voor Meierijstad wordt toegelicht.

3.1.1 Fijn restafval afgenomen

Fijn restafval wordt aan/nabij huis ingezameld. Voor een goed overzicht worden ook GFT en PD gelijktijdig geëvalueerd. Zie figuur 4 voor het resultaat daarvan in 2017 en 2019.

Figuur 4. Restafval, GFT en PD ingezameld aan huis in 2017 en 2019 in kg/p/j.

Het effect van de gewijzigde inzamelerservice is in gewichtsprocenten als volgt:

- GFT is 105% toegenomen
- PD is 16% toegenomen
- Restafval is 24% gedaald

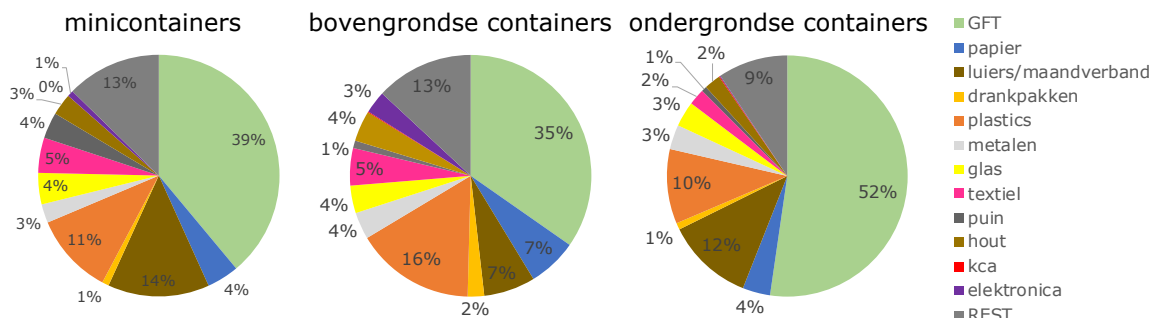
Uit een uitsplitsing van de gemiddelde hoeveelheid van 69 kg/p/j blijkt de inzamelerservice voor 895 huishoudens (hoogbouw) nog niet te voldoen aan de beleidsdoelstelling van 81 kg/p/j.

Reden hiervoor is dat de huishoudens met een bovengrondse verzamelcontainer niet per aanbieder betalen, maar een vast maandelijks tarief. Daarmee is de financiële prikkel om het afval goed te scheiden weg.

Bestanddelen in het fijn restafval

Het fijn restafval is onderzocht op hierin vermijdbare grondstoffen voor de hiervoor vermelde inzamelsystemen. Figuur 5 geeft weer wat in het restafval voorkwam in maart 2019.

Figuur 5. Analyse van sorteermonsters restafval naar containertype in Meierijstad, 2019.

Uit figuur 5 kan worden afgeleid dat de inzamelservice met elk containertype nog minstens 87% grondstoffen in het restafval geven. Het aandeel voedselresten (GF) is daarbij afgerond 60% in minicontainers (mc's) en 90% bij de boven- en ondergrondse containers (bc's en oc's). Dit verschil in percentages GF tussen minicontainers en boven- en ondergrondse containers is goed te verklaren door de wekelijkse inzamelronde van de groene (GFT) container bij minicontainers.

Zoals eerder vermeld streeft de Rijksoverheid naar halvering van primaire grondstoffen in 2030. Vanuit deze ambitie is het wenselijk restafval zonder grondstoffen in te zamelen. Tabel 1 geeft op basis van de sorteeranalyses en ingezamelde volumes per containertype een beeld van "in theorie" beschikbare grondstoffen in het restafval van 2019.

Tabel 1. Grondstoffen in het restafval per containertype van Meierijstad, 2019 (in kg/p/j).

	mc's	bc's	oc's	gemiddeld
GFT	20	73	33	22
PMD	6	44	9	7
Papier	11	14	2	10
Glas	3	8	2	3
Textiel	3	11	1	3
Luiers	5	15	8	5
Metalen	1	2	1	1
Hout	2	9	1	2
Puin	2	2	0	2
Elektronica	1	6	0	1
KCA	0	0	0	0
Overig	9	27	6	9
kg totaal	63	211	63	67
kg grondstoffen	54	184	57	58
% grondstoffen	86%	87%	90%	86%

Aandachtspunt van uitvoerend bureau De Afvalspiegel:
Een onderzoek gebaseerd op een steekproef levert altijd gegevens op die een benadering zijn van de feitelijke situatie. Het is echter wel belangrijk om een beeld te kunnen vormen van de mate waarin de resultaten van het onderzoek de werkelijkheid weergeven (inschatting nauwkeurigheid).

"Overig" bevat de volgende bestanddelen:
dakleer, isolatiemateriaal, porschuim, schuimrubber, tapijten, matten, behang, drukhouders/spuitbussen, thermoskan, koffer, luchtbed, kussens, touw, cosmetica, kaarsen, stofzuigerzakken, pizzadozen, flacon met wasmiddel, kattengrind en koffiecups.

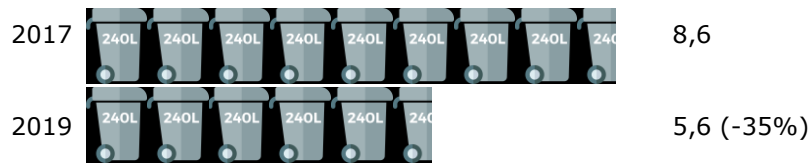
Uit tabel 1 kan worden afgeleid dat het restafval in maart 2019:

- 39 kg/p/j GFT, PMD en papier verloren gaat;
- 28 kg/p/j overige grondstoffen verloren gaan;
- de meeste grondstoffen verloren gaan in bovengrondse containers;
- de resultaten van minicontainers met afstand dominant zijn;
- 9 kg overige producten en stoffen bevatte die als restafval zijn gekwalificeerd.

Aanbodgedrag verbeterd

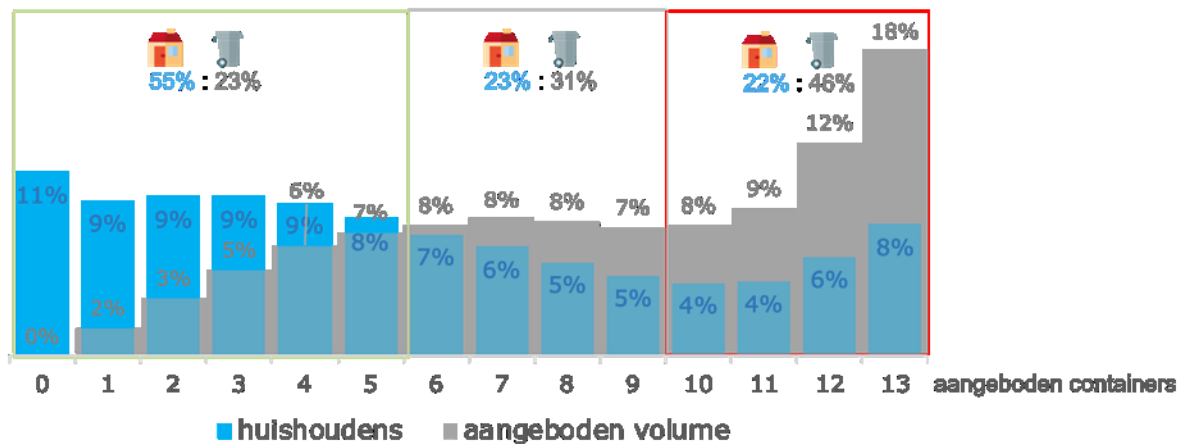
Het aantal aangeboden minicontainers voor restafval is een goede indicator voor afvalscheiding bij huishoudens. Het gemiddeld aantal aangeboden mc's met restafval is als volgt veranderd.

Figuur 6. Gemiddeld aantal aangeboden minicontainers restafval in Meierijstad, 2017 en 2019.

Binnen het gemiddeld aantal aangeboden containers bevindt zich een grote spreiding die wordt verduidelijkt in figuur 7.

Figuur 7. Aangeboden minicontainers voor restafval door huishoudens in 2019.

Figuur 7 behoeft enige uitleg. De linker kolom met 11% om 0% geeft aan dat 11% van alle huishoudens met een minicontainer deze niet hebben aangeboden in 2019. Daarmee heeft deze groep 0% containervolume aangeboden. Aan de andere zijde heeft 8% omgerekend 18% containervolume aangeboden.

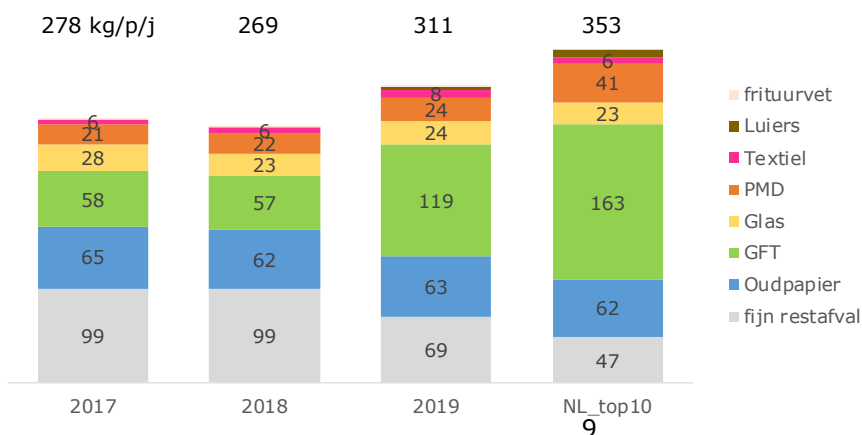
De aanbodspreiding is met achtergrondkleuren in 3 groepen verdeeld. Vereenvoudigd kan daarmee worden gesteld dat:

- 55% van de huishoudens minder dan 25% volume aanbiedt.
- 22% van de huishoudens bijna evenveel volume aanbiedt als de overige 78%.

3.1.2 Grondstoffen in de wijk en aan huis op orde

De stromen GFT, PMD, oudpapier, frituurvet, glas, luiers en textiel zijn toegenomen. Voor de beeldvorming zijn de prestaties geplaatst naast het gemiddelde van de 10 gemeenten met het minste restafval 'aan huis' van Nederland in 2018. Deze gemeenten zijn wat betreft kenmerken vergelijkbaar met de voormalige gemeenten Schijndel en Sint-Oedenrode.

Figuur 8. Prestaties inzameling in de wijk en aan huis Meierijstad en NL_Top10.

Wat opvalt is de sprong die Meierijstad heeft gemaakt met restafval en GFT. Een ander opvallend aspect is een bijna dubbel volume PMD in de top10. Dit grote verschil komt door de extra "M" (blik) en het PMD in 5 top10-gemeenten wordt met minicontainers ingezameld (circa 5 kg extra 'oneigenlijke' stoffen). De toename van GFT komt voort uit het gratis maken van GFT-containers, betere afvalscheiding aan huis, meer openbaar groen dat inwoners in hun containers werpen, minder thuis composteren, minder dump van groen in de natuur en minder ingeleverd groen op de milieustraten.

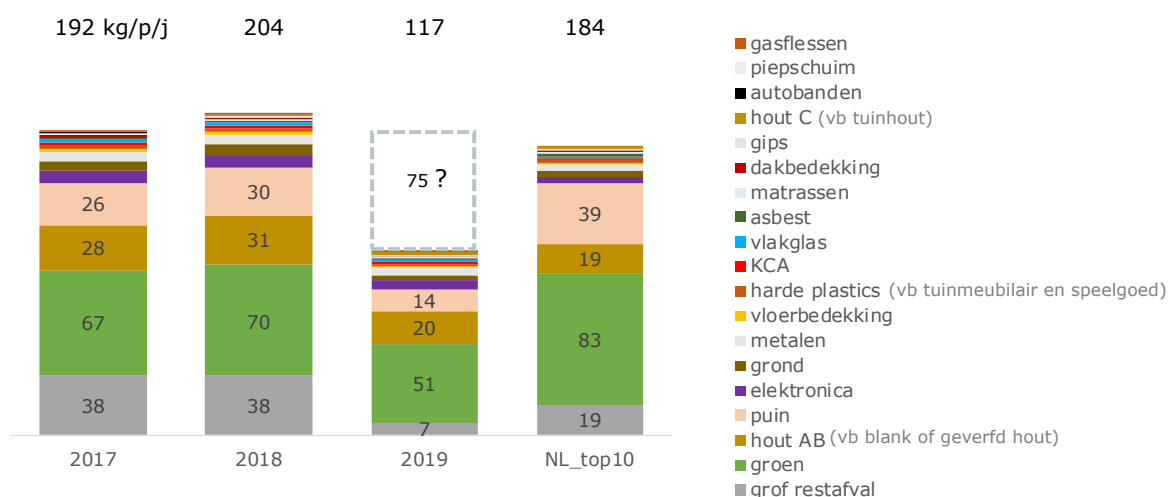
Samenvattend kan worden vastgesteld dat:

- Het volume fijn restafval een goede basis geeft aan het behalen van de doelstelling 2020.
- Bovengrondse verzamelcontainers voor restafval bovenmatig veel restafval veroorzaken.
- Circa 85% grondstoffen in fijn restafval zijn aangetroffen in een meting in maart 2019.
- Diezelfde meting gemiddeld 9 kg/p/j restafval heeft opgeleverd.
- Gemiddeld 35% minder minicontainers met restafval zijn aangeboden in 2019 ten opzichte van 2017.
- Gemiddeld 5,6 minicontainers met restafval per huishouden zijn aangeboden in 2019.
- 22% van de huishoudens 46% van het containervolume heeft aangeboden in 2019.
- Alle grondstoffen zijn toegenomen in 2019, totaal met 33 kg/p/j toegenomen t.o.v. 2017.

3.1.3 Grof restafval afgenomen

Grof restafval wordt op de milieustraat ingezameld. Voor een goed overzicht worden ook de overige grondstoffen van de milieustraat als totale verzameling in deze evaluatie betrokken. In 2019 is 75 kg/p/j minder grondstoffen ingeleverd op de milieustraten. De ontwikkeling van de stromen voor 2017-2019 is weergegeven in figuur 9 waar dezelfde top10-gemeenten (van figuur 8) naast staan vermeld.

Figuur 9. Ingeleverde volumes op de milieustraten van Meierijstad en NL_top10.

Vooropgesteld is het aannemelijk dat alle inwoners tezamen jaarlijks een vergelijkbaar volume aan hout, puin en andere stromen hebben. Uit figuur 9 kan worden afgeleid dat Meierijstad minder aanbod heeft op haar milieustraten dan de top10-gemeenten.

Nader beschouwd kan de afname met 19 kg van groen worden toegeschreven aan het gratis maken van de GFT-containers wat effect heeft gehad op het brengen van groen naar milieustraten.

De tarieven voor bouwstromen en grof restafval zijn veranderd in 2019. Dat geeft waarschijnlijk een verschuiving van bouwstromen (hout AB, puin, e.d.) naar lokale recyclingbedrijven.

Verder blijkt in de totale groep afgedankte goederen (waaronder autobanden, kca, metalen en grof restafval) een afname met 27kg. De reden daarvan is vooral een hoger tarief voor grof restafval. In welke mate inwoners meer spullen hebben aangeboden aan de kringloop is onbekend, want de meeste kringloopbedrijven wegen geen ingenomen spullen.

Samenvattend kan worden vastgesteld dat:

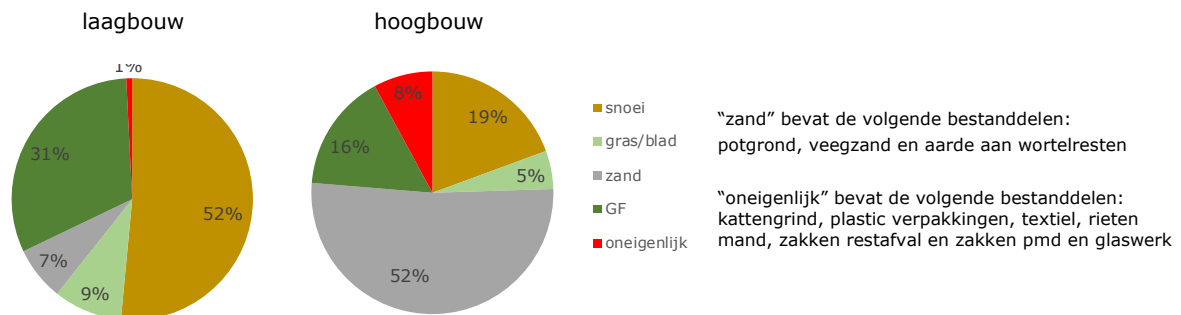
- Het volume grof restafval een goede basis geeft aan het behalen van de doelstelling 2020.
- Het grof restafval is gedaald van 38 naar 7 kg/p/j in 2019.
- Het totale aanbod op milieustraten is met 75 kg/p/j afgenomen in 2019.

3.2 Kwaliteit van de grondstoffen op orde

Wijziging van de inzamelservice leidt bij sommige methoden tot vervuiling van grondstoffen, in het bijzonder GFT en PD. In het jaar 2019 zijn alle vrachten van Meierijstad geaccepteerd op recyclinglocaties. Tijdens de meting van de Bestanddelen in het fijn restafval (zie § 2.1.1) zijn gelijktijdig de oneigenlijke bestanddelen in het GFT en PD onderzocht voor laag- en hoogbouw.

Figuur 10 geeft de zuiverheid van het GFT voor laag- en hoogbouw in maart 2019.

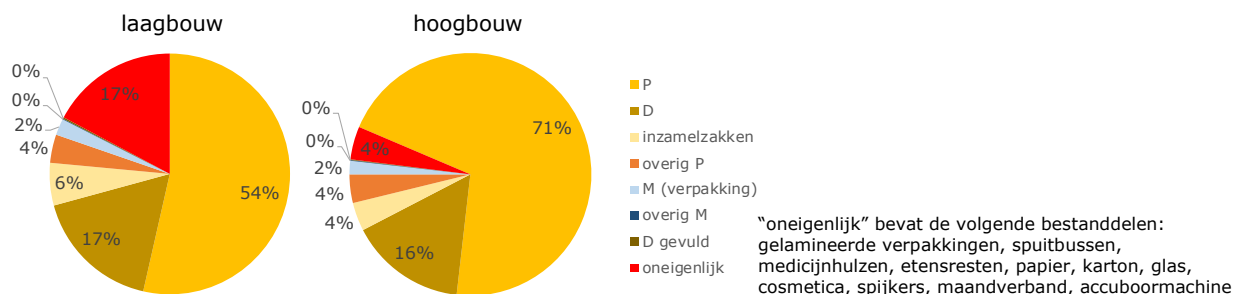
Figuur 10. Analyse van sorteemonsters GFT in Meierijstad, 2019.

In de GFT-sector is de gemiddelde vervuiling 6%. De kwaliteit van het GFT in de laagbouw is zeer goed in Meierijstad. Het GFT uit de hoogbouw voldoet niet aan het maximum van 5% oneigenlijk materiaal. De zakken met restafval en PD zijn in het GFT van de hoogbouw aangetroffen.

Figuur 11 geeft de zuiverheid van het PD voor laag- en hoogbouw in maart 2019.

Figuur 11. Analyse van sorteemonsters PD in Meierijstad in maart 2019.

In de sorteerfabrieken wordt PMD aangeleverd met een gemiddelde vervuiling van 25%. De kwaliteit van het PD in de laagbouw is acceptabel met 17% oneigenlijke bestanddelen. Het PD uit de hoogbouw is van zeer hoge kwaliteit.

Wat andere grondstoffen betreft kan worden gemeld dat de kwaliteit van oudpapier onder druk staat. Het verenigingsleven werkt zo goed als mogelijk mee aan het inzamelen van zo hoogwaardig mogelijk papier.

De kwaliteit van textiel is goed in de bovengrondse containers en te laag in de containers. De ondergrondse containers worden door bovengrondse containers vervangen in 2020.

De kwaliteit van luiers is onbekend. Er zijn geen vrachten uit Meierijstad geweigerd op de ontvangstlocatie.

Samenvattend kan worden vastgesteld dat:

- De kwaliteit van de grondstoffen acceptabel tot zeer goed is.
- GFT in de hoogbouw vergt een kwaliteitsslag.

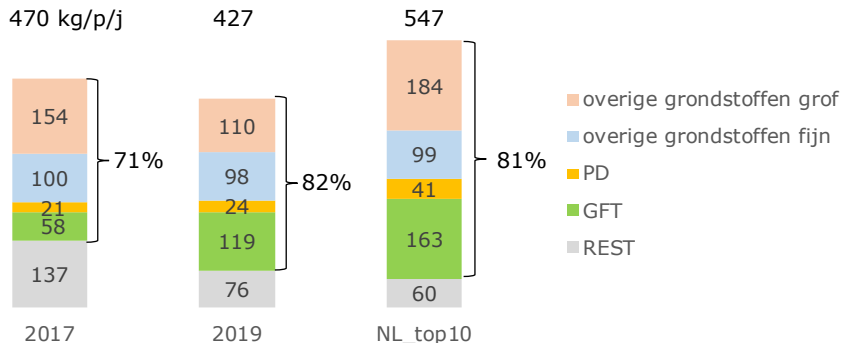
3.3 Afvalscheiding is 82% in 2019

De afvalscheiding in Meierijstad bestaat uit meer dan 30 verschillende stromen. Voor een vereenvoudigd beeld worden deze samengevoegd tot de volgende verzamelstromen:

- GFT
- PMD
- Overige grondstoffen fijn (glas, luiers, papier en textiel)
- Overige grondstoffen grof (milieustraatstromen en kringloop)
- Restafval (fijn en grof)

In figuur 12 is het resultaat van de behaalde afvalscheiding weergegeven voor 2017 en 2019.

Figuur 12. resultaat behaalde afvalscheiding in Meierijstad, 2017 en 2019.

Uit figuur 12 is de daling van "overige grondstoffen grof" en stijging van GFT opvallend. Het verschil in de totalen van 2017 en 2019 valt niet feitelijk te verklaren. Mogelijke oorzaken van de daling zijn een versterkt bewustzijn bij inwoners om slimmer in te kopen, afval dat wordt meegenomen naar het werk, extra bijzet bij brenglocaties en het aanbieden van grof restafval aan lokale recyclingbedrijven.

Samenvattend kan worden vastgesteld dat:

- De doelstelling van 81% afvalscheiding is behaald in 2019.
- De totale hoeveelheid huishoudelijk afval is met 43 kg afgenomen tot 427 kg/p/j in 2019.

4 Service

De dienstverlening aan inwoners is in beeld gebracht wat betreft het aantal meldingen en het aantal gewisselde minicontainers.

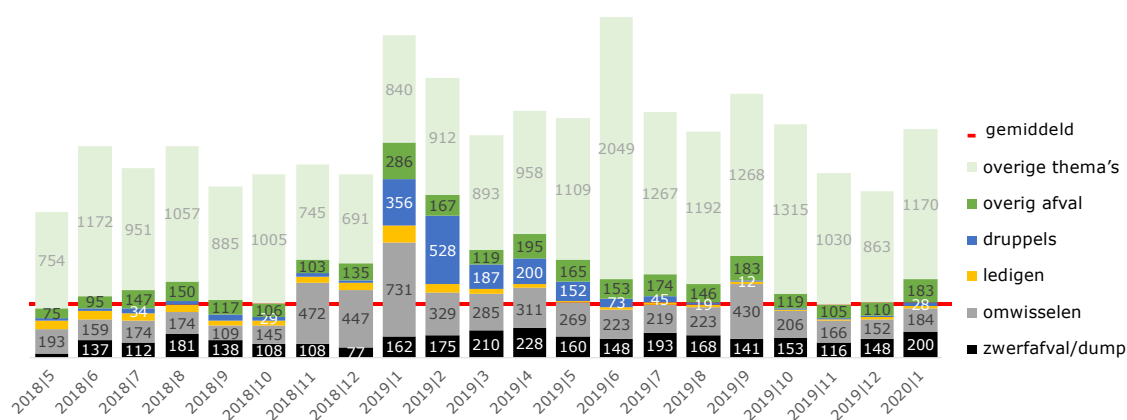
4.1 Meldingen genormaliseerd

Het aantal meldingen inzake de inzamelerservice steeg sinds november 2018 en normaliseerde in juni 2019. Uit figuur 13 kan worden afgeleid dat de grootste stijging werd veroorzaakt door de verkeerd gelopen distributie van toegangsdruppels en verzoeken tot het omwisselen van minicontainers (naar groter of kleiner).

Het nieuwe diftarsysteem heeft effect gehad op het aanbodgedrag. Normaliter wisselt \pm 5% van de huishoudens van minicontainers in een jaar. Vanaf november 2018 tot en met oktober 2019 hebben 12% van de huishoudens een minicontainer gewisseld.

Zie figuur 13 voor verdere details.

Figuur 13. Ontwikkeling meldingen inwoners Meierijstad, 2018-5 t/m 2020-1.

4.2 Dump, naastplaatsingen en zwerfafval: extra door afkeur PMD-zakken

Sinds juni 2018 zijn in dat jaar 861 meldingen geregistreerd. In diezelfde periode zijn 1.067 meldingen gemaakt in 2019 (+24%). In geheel Meierijstad zijn 2.002 meldingen geregistreerd in 2019. Een belangrijk deel van het zwerfafval betreft PD-zakken met stoffen als "M" (blik/metalen verpakkingen) of plastic "niet-verpakkingen". Sinds 1 april 2020 zijn deze stoffen toegestaan en is in Meierijstad de inzameling van PD verbreed naar PMD.

Deze cijfers in een regionaal 'perspectief' plaatsen is moeilijk. CBS registreert "overig reinigingsdienstenaafval" op provinciaal niveau. Onder die term wordt afval uit de volgende situaties verzameld:

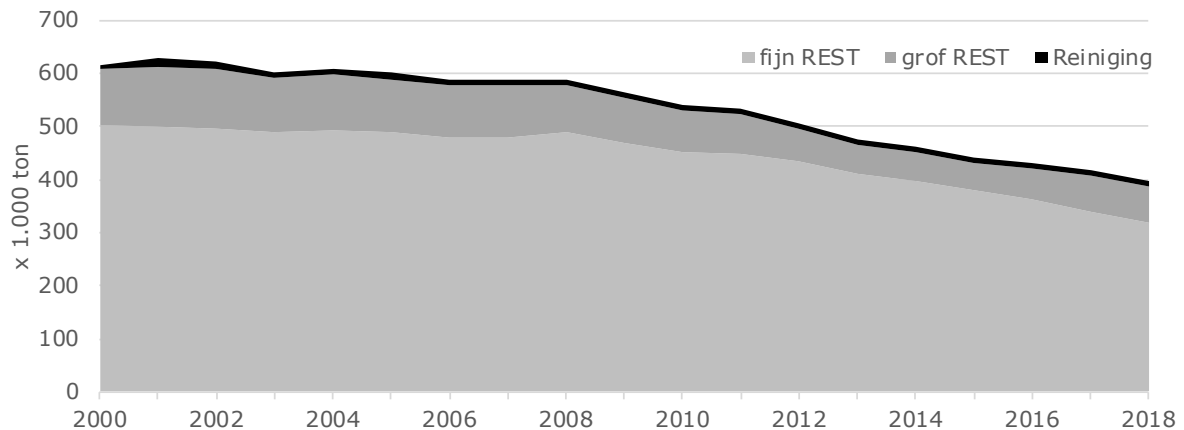
- Bijplaatsingen (naast containers geplaatst glas, textiel of ander afval).
- Dump (doorgaans in buitengebied achtergelaten meubels, bouwafval en drugsafval)
- Zwerfafval (op straat liggende sigarettenpeuken, verpakkingen en kauwgom).

Op provinciale schaal blijkt de hoeveelheid restafval met 36% te zijn gedaald ten opzichte van het jaar 2000. Het volume aan "overig reinigingsdienstenaafval" bleef ongewijzigd in deze jaren. Dus er zijn geen cijfermatige aanwijzingen op provinciaal niveau voor de veronderstelling dat wijziging van afvalinzameling leidt tot extra zwerfafval en dump.

Sinds 2010 wijzigen alsmaar meer gemeenten hun tariefsysteem naar diftar (betalen per aangeboden container, storting of zak), een inzamelrequentie voor restafval naar vierwekelijks of een ondergrondse container "op afstand" waar inwoners hun restafval moeten deponeren. De effecten daarvan op het reinigingsafval blijken nihil in de afgelopen jaren. De provinciale cijfers zijn een redelijk goede maatstaf voor de situatie in Meierijstad.

De trend in Noord-Brabant van het huishoudelijk restafval en "overig reinigingsdienstenaafval" is weergegeven in figuur 14.

Figuur 14. Trend reinigingsdienstenaafval in Noord-Brabant (bron: CBS).

4.3 Containerwisselingen

De gemeenteraad heeft het tarief van € 25 (2018) voor het omwisselen van een grote naar een kleinere maat restafvalcontainer laten vervallen in de Verordeningen afvalstoffenheffing en reinigingsrecht Meierijstad 2019 en 2020.

Het 'gratis' maken van een omwisseling naar een kleinere maat container heeft het volgende effect gehad in 2019.

	2018	2019
vervanging	1.908	1.908
omwisseling		2.237
totaal	1.908	4.145

Als gevolg van het 'gratis' maken zijn per omwisseling € 25 minder inkomsten behaald. De werkelijke kosten per omwisseling bedragen afgerond € 91. Dit verschil van € 66 per omwisseling heeft geleid tot een onvoorziene kostenpost van € 147.650 (€ 4,45 per huishouden) in de realisatie van 2019.

4.4 Evaluatie GFT

De gemeenteraad heeft in de vergadering bijeen op 21 september 2017 bij amendement besloten.

1. Het scenario voor de inzameling van GFT als volgt te wijzigen:
 - a. 1x per 4 weken voor het buitengebied;
 - b. 1x per week voor het centrum;
2. De bewoners van het buitengebied de mogelijkheid te bieden om een extra container aan te vragen voor de inzameling van GFT;
3. De inzameling van GFT na een jaar te evalueren,

Vanwege de harmonisering van drie verschillende containeridentificatiesystemen en de Algemene Verordening Gegevensbescherming is de registratie van gratis aanbiedingen vervallen in 2019. Als gevolg hiervan kan geen volledige feitelijke evaluatie worden gemaakt van de gewijzigde inzamelingservice.

Een vergelijkbare wijziging in een andere gemeente is uitgevoerd voordat de AVG werd ingevoerd. Ter beeldvorming zijn de ervaringen van deze 'referentiegemeente' opgenomen in deze evaluatie. In de bewuste gemeente werd 51 kg/p/j GFT ingeleverd. Na de overschakeling in 2012 van betaald naar gratis GFT is daar het volgende effect gemeten: 154% extra GFT met 176% extra aangeboden containers met een gemiddeld 8,5% lager containergewicht. De totale financiën gaven een meerprijs van € 4,75 per huishouden. In deze gemeente wordt tegenwoordig circa 160 kg/p/j GFT ingezameld.

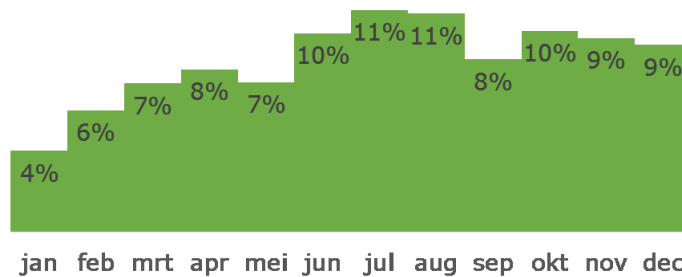
De situatie voor Meierijstad is als volgt.

	2018	2019
kg/p/j	57	119
aanbiedingen/hh	6,2	onbekend

Naast een onbekend aantal totale aanbiedingen van een GFT-container is 9.661 maal een afroep geweest in 2019 voor het ledigen van een GFT-container in het buitengebied van Meierijstad. Dit komt neer op gemiddeld 0,3 ledigingen per huishouden in het buitengebied.

Het aantal afroepen per maand is weergegeven in figuur 15.

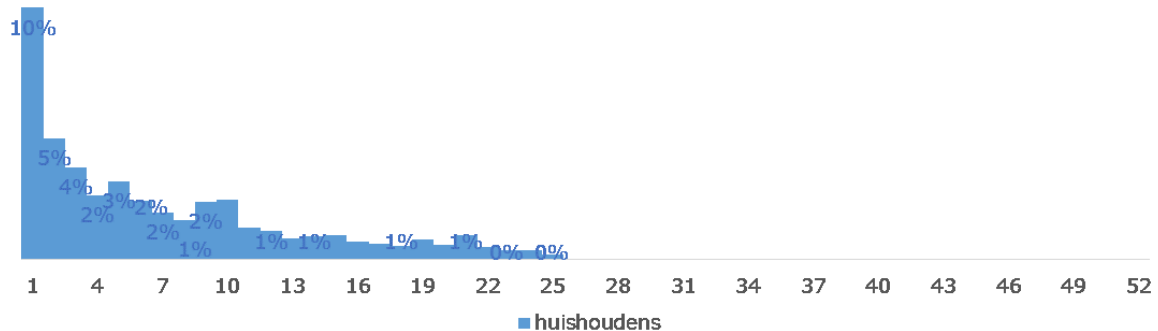
Figuur 15. Spreiding aangeboden GFT-containers in buitengebied 2019.

Vanaf maart is het aantal afroepen gestabiliseerd met een piek in juni en juli. De piek in juni bestaat voor een groot gedeelte aan huishoudens die alleen die maand een GFT-container hebben aangeboden.

Van de wekelijkse inzamelservice is maximaal 25 maal gebruik gemaakt door één (1) huishouden. Het gebruik van de afroepservice is weergegeven in figuur 16.

Figuur 16. Aantal huishoudens met aangeboden GFT-containers in buitengebied in 2019.

Uit figuur 16 blijkt 10% van alle huishoudens één maal een container te hebben aangeboden. In totaal heeft 44% van de huishoudens gebruik gemaakt van de afroepservice.

Samenvattend kan worden gesteld dat:

- Gratis containerwisselingen een onvoorziene kostenpost van € 147.650 (€ 4,45 per huishouden) veroorzaakt in de realisatie van 2019.
- Het GFT met 62 kg/p/j is toegenomen en zal waarschijnlijk nog verder toenemen in de komende jaren.
- 44% van de huishoudens heeft de afroepservice voor het buitengebied gebruikt. Er is maximaal 25 van de 52 maal gebruik van gemaakt (gemiddeld 0,3 afroep per huishouden).

5 Circulaire economie

In dit hoofdstuk worden de activiteiten beschreven die de gemeente heeft ondernomen in het bevorderen van een circulaire economie in Meierijstad.

5.1 Kringloopplatform Meierijstad

Met het oog op meer en hoogwaardiger hergebruik van afgedankte spullen is de gemeente gestart met het bijeenbrengen van alle gevestigde kringloopbedrijven in Meierijstad in 2018. In het voorjaar van 2019 sloot ook het Repair Café van Welzijn de Meerij aan. Aan het einde van 2019 zijn IBN en WSD-groep toegetreden tot dit platform.

Inmiddels is handelsverkeer ontstaan tussen een aantal partijen. Ook zijn partijen meer gaan samenwerken voor schaalvoordeel. Het Repair Café is primair gericht op reparatie van unica voor dagbesteding. IBN en WSD-groep kunnen aanvullend zich richten op reparatie, ontmanteling en andere waardeverhogende activiteiten voor alle overige spullen.

Figuur 17. Vogelhuisjes van afvalhout uit Meierijstad.

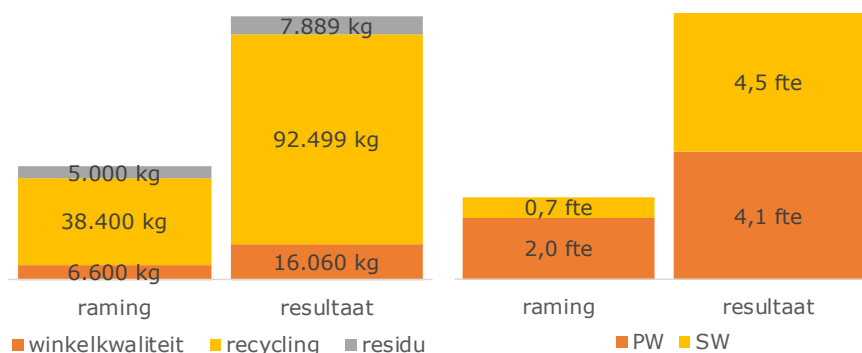
5.2 Inzamelproef voor TextielSorteerCentrum (TSC)

De voormalige gemeente Schijndel is indertijd met WSD-groep een textielsorteercentrum (TSC) gestart. Uit meerdere WSD-gemeenten wordt textiel verwerkt in het TextielSorteerCentrum vindt voor een belangrijk deel zijn afzet in het eigen kringloopbedrijf van WSD-groep. Naast de eigen kringloopbedrijven heeft een tweede kringloopbedrijf uit Meierijstad interesse getoond.

In samenwerking met IBN en WSD-groep is de gemeente een inzamelproef gestart voor het overige textiel in Meierijstad. Het doel is extra participatieplaatsen te bieden voor beide sociaal werkbedrijven. Daarvoor is in 2019 het inzamelen, sorteren en vermarkten van textiel door IBN en WSD-groep als een proef opgezet.

Door complicaties met ondergrondse textielcontainers in Veghel is alleen het inzamelen, sorteren en vermarkten van het textiel uit Sint-Oedenrode daadwerkelijk beproefd. De resultaten daarvan zijn weergegeven in figuur 16.

Figuur 18. resultaat inzamelproef textiel Meierijstad 2019.

De raming van het proefresultaat is in positieve zin ruim overschreden. Ook wist het TSC meer waarde en minder residu te behalen uit het textiel. Met het textiel uit Sint-Oedenrode zijn 8,6 extra voltijds werkplekken (fte) in het TSC gecreëerd. Inmiddels biedt het TSC beschut werk voor 100 mensen, waarvan 54 afkomstig uit Meierijstad.

Voor de zomer van 2020 zijn de ondergrondse containers vervangen voor bovengrondse textielcontainers in Veghel. Daardoor zal ook het textiel uit Veghel extra beschut werk geven voor het TSC.

Samenvattend kan worden gesteld dat:

- Het ingezameld textiel vanuit Meierijstad voor het TSC is met 166.448 kg gegroeid wat een extra 8,6 fte beschut werk heeft gegeven.
- Het TSC biedt inmiddels een beschutte werkplek voor 100 mensen, waarvan 54 afkomstig uit Meierijstad.